

Meld. St. 13 (2014–2015) «[Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU](#)»

Norsk olje- og gassproduksjon

Et hovedproblem med norsk klimapolitikk har gjennom flere tiår vært frakoblingen fra andre politikkområder, og særlig fra olje- og gasspolitikken. Dette er en påfallende mangel ved alle klimameldinger fra regjeringen, også denne.

I meldingen heter det: «FNs klimapanel understreker viktigheten av at nye investeringer ikke låser verden til utslippsintensiv teknologi eller infrastruktur, såkalt 'lock-in'.»

Dette er en viktig erkjennelse, som regjeringen likevel ikke vil se konsekvensene av for norsk petroleum og dens framtidsutsikter. Jfr en typisk uttalelse fra olje- og energiminister Tord Lien: «*Globalt må vi overkomme to store utfordringer: Vi trenger mer energi og vi trenger renere energi. Naturgass er svaret på begge.*»

Sterk satsing på gass vil nettopp kunne føre til en slik «lock-in» situasjon som IPCC advarer mot, og fortrenge satsing på fossilfri energiformer. Norske myndigheter har skapt seg en forestilling om at gass er en del av løsningen på klimautfordringene. Det er i tråd med norske økonomiske interesser, men ikke med ny forskning. Se artikkel av Kvåle, Tveitdal & Seip i Stavanger Aftenblad, «Gass ikke stort bedre enn kull».

<http://www.aftenbladet.no/meninger/Gass-ikke-stort-bedre-enn-kull-3638380.html>

Kopling til EU

Meldingen legger vekt på en sterk tilknytning til EUs klimapolitikk og tilslutning til EUs kvotesystem. EU har følgende mål:

- Reduksjon på 40 prosent sammenliknet med 1990 innen 2030 (bindende)
- En fornybarandel på 27 prosent på EU nivå (bindende)
- Økning i energieffektiviteten på 27 prosent (skal revurderes i 2020)

I meldingen heter det: «Norge vil gå i dialog med EU om å inngå en avtale om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsen sammen med EU, med et klimamål på minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990-nivået.» En avtale om felles oppfyllelse med EU vil innebære:

- I kvotepliktig sektor vil Norge bidra til gjennomføring av utslippsreduksjoner på 43 prosent sammenlignet med 2005.
- Norge vil også bidra til utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor ved at det fastsettes et nasjonalt utslippsmål på linje med sammenlignbare EU land.
- EU legger opp til at noen av kuttene i ikke-kvotepliktig sektor kan gjennomføres ved kjøp av kvoter i EUs kvotesystem eller gjennomføring av klimatiltak i andre EU-land. Norge vil benytte seg av denne fleksibiliteten på lik linje med EU-land.

Omtrent halvparten av Norges utslipp vil omfattes av EUs kvotesystem.

Innsatsområder

Regjeringens prioriterte innsatsområder i klimapolitikken vil i følge Klimameldingen være:

- Reduserte utslipp i transportsektoren
- Utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi
- CO₂-håndtering

- Styrke Norges rolle som leverandør av fornybar energi
- Miljøvennlig skipsfart

Regjeringen vil blant annet legge til rette for at flere velger kollektive reisemidler, gange og sykkel til sine daglige reiser. Jfr. Nasjonal transportplan 2018 – 2027. Samtidig ser vi at nettopp transportpolitikken er et område der ambisjonene spriker sterkt. Det er vanskelig å finne klimapolitiske ambisjoner gjenspeilt i slike ting som økt satsing på veiutbygging, økt fart på veiene, økt satsing på flytransport, osv. Det startes opp bygging av fem ganger så mye motorvei som jernbane i den inneværende stortingsperioden. Se bl.a. Naturvernforbundets temasider om samferdsel: <http://naturvernforbundet.no/samferdse>

Det er sentralt at vi fremmer effektiv energibruk. Effektiv energibruk kan også redusere fossil kraftbruk gjennom økt eksport av fornybar kraft til kontinentet. Kraftproduksjon er omfattet av EUs kvotesystem.

Mye må fortsatt avklares

I Klimameldingens siste avsnitt står det: «Administrative konsekvenser og kostnader, inkludert konsekvenser av en eventuell avtale med EU om felles oppfyllelse av forpliktelsen, vil det redegjøres for i framtidige budsjettprosesser.»

Det er altså mye som er uavklart. Koplingen til EUs klimapolitikk er sannsynligvis fornuftig, men har også bidratt til at Klimameldingen blir vag på viktige punkter. Dette gjelder spesielt hvor mye av utslippsreduksjonen som skal foregå her hjemme. Det har vært et springende punkt i lang tid, og vi har altså fortsatt ikke fått noen avklaring. Se særlig artikkel på CICEROs nettsider «Typisk norsk å være vag»: <http://www.cicero.uio.no/webnews/index.aspx?id=12156>

Det står også flere interessante artikler av interesse i denne utgaven av KLIMA:

<http://www.anpdm.com/newsletterweb/43465C44774740504177404359/41455144754443504A7847425C4371>

Se også intervju med klimarådgiver Bård Lahn: <http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=19371>

Hva har Norge oppnådd til nå?

Det er en del, og til dels ufortjent, skryt av Norges innsats i Klimameldingen, blant annet for å bidra til redusert avskogning i tropene (se nedenfor). Men det innrømmes: «Til tross for den sterke virkemiddelbruken i Norge har klimagassutslippene økt med 3,7 prosent i perioden 1990–2013. I samme periode er EUs utslipp redusert med om lag 19 prosent.»

CO₂-utslippene i Norge har økt med hele 26,1 % i samme periode. En reduksjon på 40 prosent i utslippene innen 2030 blir derfor en større utfordring for Norge enn for EU. Norge har gjort utstrakt bruk av CDM (Den grønne utviklingsmekanismen) for å oppfylle sine forpliktelser. Det er planlagt at CDM utgår etter 2020, i tråd med det som er EUs linje i saken.

Skogtiltak

Endret bruk av land bidrar med omkring 10 % av klimagassutslippene ifølge IPCCs rapport fra 2013. Dette er en betydelig nedjustering fra rapporten som kom i 2007. I meldingen står det bl.a.:

- Klima- og skogsatsingen er Norges største bidrag til den internasjonale klimainnsatsen.
- Satsingen har bidratt til stor framgang for redusert avskogning i flere sentrale skogland.
- Det er satt av 15 millioner kroner i budsjettet for 2015 til en oppstartsordning for skogplanting på nye arealer.

- Usikkerhet knyttet til utslippsberegningene, det vil si usikkerhet i tallanslaget for opptak og utslipp, har blitt betydelig redusert de siste årene og er nå ikke større enn det som er tilfellet for utslippsregnskapet for enkelte andre kilder.

Det heter også: «Regjeringen mener derfor at skog og andre arealer bør inkluderes i en framtidig klimaavtale, og at det bør skapes insentiver for økt utnyttelse av potensialet og ressursene som finnes i skog.»

Det er mulig at en har bedre oversikt over opptak og utslipp av CO₂, men det er andre faktorer som kompliserer klimaeffekten. For eksempel er det ikke nevnt at endringer i hvor stor del av innkommende stråling som reflekteres (albedo) ved endret bruk av et område, kan ha betydelig klimaeffekt. Dette er viktig for å finne den totale klimavirkningen for eksempel av skogplanting.

Når det gjelder tropisk skog, er det i senere år publisert flere studier som understreker kompleksiteten i beregning av klimavirkningene. Dette omfatter utslipp av stoffer som påvirker atmosfærekjemien og at reduksjon av avskogning i ett område kan ha effekter på bruk av andre områder. Hvor mye Norge har bidratt til å bremse avskogningen i Brasil (det er vel bare her en kan snakke om en mulig gunstig effekt), er også omstridt.

Biodrivstoff

Regjeringen vil øke satsingen på biodrivstoff og skriver: «Biodrivstoff kan være et bidrag til reduksjon av klimagassutslipp, forutsatt tilfredsstillende bærekraftkriterier.»

Klimagevinsten ved å erstatte fossilt brensel med biodrivstoff er komplisert og har vist seg vanskelig å beregne når alle forhold tas med. Mye av det biobrensel som har vært benyttet hittil, har åpenbart hatt uheldige bieffekter også på klima. I 2009 vedtok EU et direktiv som satte som mål at innen 2020 skulle ti prosent av energibruken i transportsektoren dekkes av biodrivstoff. I 2013 snudde EU-kommisjonen og satte et tak på fem prosent på bruken av biodrivstoff som har jordbruksvarer som råstoff. Ny forskning kan tyde på at det er mulig å komme fram til «tilfredsstillende bærekraftkriterier», men dette må fortsatt anses som usikkert.

Er utslippskuttene store nok?

Selv om reduksjonsmålene til EU og (Norge) kan synes ambisiøse, er det tvilsomt om det er nok. IPCC gir forskjellige veier for at det skal være sannsynlig at temperaturstigningen skal bli under to grader. Stort sett må global reduksjonen i utslipp i 2050 ligge mellom 40 og 70 prosent i forhold til 2010, eller 22 – 60 prosent i forhold til 1990. Men rike land må selvsagt redusere betydelig mer.

SVs Stortingsgruppe ba i august 2014 en gruppe forskere om å «utarbeide forslag til hva Norge bør påta seg av forpliktelser for utslippskutt i den nye avtalen som skal framforhandles i Paris i 2015. Rapporten «Norges klimaansvar 2030» finnes på <https://www.sv.no/wp-content/uploads/2014/12/Norges-klimamål-2030-endelig-rapport.pdf>

Gruppens konklusjon var:

«Vi konkluderer med at det er et stort spenn i hva som kan hevdes å være Norges ansvar, avhengig av hva som legges til grunn av rettferdighetsprinsipper og antakelser om hvor store utslippskutt som må gjennomføres globalt innen 2030 for å være i tråd med togradersmålet. Alle beregningene innebærer imidlertid at Norge bør ta ansvar for betydelig større utslippskutt enn vi gjør i dag. Det mest beskjedne estimatet er 24 millioner tonn, noe som tilsvarer utslippskutt på nesten 50 % innen 2030 i forhold til Norges utslipp i 1990.»

Etter gruppens mening er altså selv det laveste anslaget et større kutt i utslippene i Norge innen 2030 enn Klimameldingen legger opp til.

